

BÆREDYGTIG BIOGAS BETALER SIG

Efter en række begyndervanskeligheder er der godt gang i Sjoerd Ydemas biogasanlæg i Rødkærbro. Godt for både økonomi, miljø og lokalområdet, mener den driftige mælkeproducent.

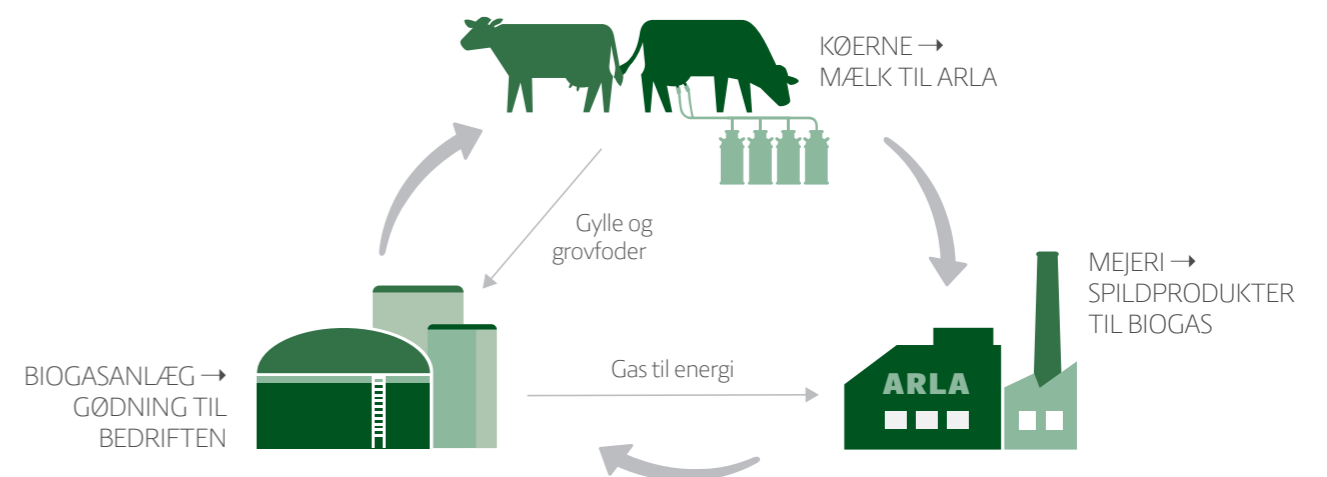
Planerne om et stort, fælles biogasanlæg i Rødkærbro var langt, og placeringen var godkendt. Men i sidste øjeblik gik der uenighed og politik i beslutningen, og alle planer blev droppet. Bare ikke hos mælkeproducent Sjoerd Ydema.

- Det var ærgerligt, at de fælles planer blev droppet, og det var ikke vores drøm at lave eneanlæg. Men vi var blevet så interesserede i idéen, at vi forfulgte den, fortæller Sjoerd Ydema, der i dag driver landbrug med malkekvæg og biogasanlæg. Han fortsætter:

- Arla var meget interesserede i at få os i gang, og da vi fik regnet på det, overbeviste tallene os om, at det var vejen at gå. Så efter en lang planlægningsfase lavede vi en kontrakt, hvor vi skal levere gas til Arla i foreløbigt 10 år, forklarer Sjoerd.

Arla har et mejeri tre kilometer væk fra Sjoerd og Martines gård, og derfor er der gode muligheder for cirkulær økonomi. Køerne laver mælk til Arla, og Arla afleverer restprodukter til biogasanlægget. Herefter laver biogasanlægget gas til Arla, som dermed anvender miljørigtig energi til produktionen.

Samtidig laver køerne gylle til biogasanlægget, der laver gødning ud af gyllen, restprodukter og grovfoderet. Gødning, der blandt andet anvendes til foderet til køerne.

En svær start

I dag har parret 420 årskøer, 550 hektar og to gårde. En mælkeproduktion på Fårup Overgaard, hvor Sjoerd også bor med sin kone Martine og parrets fire børn. Og 3-4 km væk Vestergården, hvor biogasanlægget har haft adresse det seneste år.

- Det var svært at komme i gang med biogas, og en overgang puttede vi nærmest mere foder på biogassen end på køerne, griner Sjoerd og fortsætter:

- Det var overraskende for mig, at det tog så lang tid at sætte sig ind i. Der er meget teknologi at passe, og det var lidt mere kompliceret, end jeg havde regnet med. Hvis noget går galt, så er det jo en hel tank, der går død.

Man kan lære meget af køerne

Men det er ikke første gang, Martine og Sjoerd kaster sig ud i noget helt nyt, og de har gode erfaringer at trække på i den retning.

- Min kone og jeg arbejdede som lærer og konsulent, da vi fik lyst til at lave noget andet, og vi havde en drøm om at arbejde med dyr. Så vi gik i gang med mælkeproduktionen, som hurtigt udviklede sig. Men efter 23 år skulle der ske noget nyt igen, og det blev så biogassen, forklarer Sjoerd om sin lyst til "start fra bunden-idéer".

En nær kollega byggede anlæg et år tidligere, og det har med Sjoerds ord været guld værd at kunne høste viden og erfaring derfra. Og så står der heldigvis en stor flok tålmodige hjælpere i stalden.

- Man kan lære meget fra køerne, og det er mange af de samme processer, der gør sig gældende. Og så skal man helst være foran og være opmærksom på, hvor flaskehalsen og øvrige potentielle problemer er, mener Sjoerd. Han glæder sig over, at de værste begyndervanskeligheder nu er overstået.

- Vi begynder at lære, hvad vi får mest ud af at bruge og er nået frem til, at dybstrøelse, græsfrøhalm og majs skal være vores primære foderkilder til biogassen. Vi bytter dybstrøelse med gylle, så vi slipper for at bruge så meget majs, som er for dyrt. Og så støvsuger vi markedet for affaldsprodukter, der ikke kan bruges andre steder, blandt andet fra Arla, der har masser af restprodukter.

Bæredygtigt på mange måde

Sjoerd lægger ikke skjul på, at han ikke etablerede biogasanlægget ud fra et fromt ønske om en mere bæredygtig verden. Det var økonomien, der talte, og efter et år ser det allerede ud til at være god beslutning. Sjoerd og Martine regner med at have afbetalt etableringslånet på 25 millioner om syv år.

Men det er ikke længere kun den økonomiske bæredygtighed, der er interessant for parret.

- Miljømæssigt giver det god mening, at vi kan udnytte ressourcerne meget bedre, og når anlægget ligger så tæt på, bruger vi heller ikke en masse CO₂ på fragt, siger Sjoerd og fortsætter:

- Vi blev nødt til at skifte sand i båsene ud med halm, hvilket har givet mere halm i gyllen og dermed en tykkere gylle til anlægget. Så det hele kører i ring og skaber værdi.

Kigger man på den sociale bæredygtighed er der også masser af plusser:

- Anlægget er blevet en positiv historie i det lokale, hvor mange taler om kredsløbet med Arla, der som stor virksomhed skaber mange arbejdspladser til byen.

Hård proces

Trods gode økonomiske udsigter og en efterhånden god fornemmelse for, hvordan man "fodrer" anlægget, lægger Sjoerd ikke skjul på, at det også har været en lang og hård proces. Da parret havde sløjft en griseejendom, og lejerne var opsagt, gik planerne i stå i et halv år, fordi deres bank fortrød deres tilsagn om at finansiere anlægget.

- Vi havde lavet en kontrakt med Arla og et byggefirma, og vi havde allerede mange udgifter. Så det var et kæmpe tilbageslag, og vi havde ingen styr på situationen. Det var lige pludselig andre, der bestemte, men processen var sat i gang og vi var nødt til at gennemføre, fortæller Sjoerd om den belastende situation, der først blev løst, da anlægsleverandørens bank valgte at finansiere. Han supplerer:

- Og da vi endelig var i gang med at bygge, gik leverandøren næsten konkurs, så det gav os igen en meget urolig tid. Alt i alt har det givet os mange søvnløse nætter.

I dag passer han biogasanlægget med hjælp fra en medarbejder, og han lægger ikke skjul på, at det er en tidskrævende affære.

- Det kræver meget overskud at passe et biogasanlæg, og jeg har valgt en del aktiviteter, som deltagelse i gårdsråd og andet, fra. Børnene joker tit med, at jeg er ude ved min anden kone, når jeg er på Vestergård, og der er da heller ingen tvivl om, at anlægget stjæler meget tid fra familien, fastslår han. Derfor tøver han heller ikke, når han bliver bedt om at give gode råd til andre, der overvejer at bygge biogasanlæg:

- Byg ikke et biogasanlæg alene, men find en god samarbejdspartner, så I kan hjælpes ad og dele ansvar og opgaver. Byg stort, så der er økonomi til at ansætte en driftsleder, og byg et sted, hvor der er plads til at udvide.

Find en god rådgiver

Et andet godt råd fra Ydema er at finde en dygtig rådgiver. Selv brugte han Dansk Biogasrådgivning, der tilbød en "no cure, no pay"-aftale.

- De lavede et rigtig godt koncept, der indeholdt alt fra budget, investering til valg af anlægstype, foderplan til anlægget og hjælp til finansiering. Det har været en kæmpe hjælp, for der sker så meget med biogas, og man kan ikke selv holde overblikket. Samtidig er det en stor fordel, at de har andre kunder med biogasanlæg, som vi kan dele viden og erfaringer med. Det har været dyrt, men det er uden tvivl pengene værd.

Det nybyggede Comibigas gårdbiogasanlæg, der ligger få km fra både Sjoerd Ydemas mælkeproduktion og Arla Rødkærsgade, der aftager biogassen.

Alle råvarerne puttes i blandekarret, inden det sendes ind i anlægget. Foderplanen er afgørende for en god økonomi i anlægget.

Sjoerd Ydema har ansat en driftsleder for anlægget. En af de største opgaver er at fodre anlægget med de planlagte råvarer.